

FOTO: LUMÍR PECOLD

Fontainebleau

Jméno Fontainebleau nese hned několik zajímavých míst najednou. Především je to 250 kilometrů čtverečných lesa plného skalních útvarů, romantických roklí a značených turistických cest. Ty se budují od roku 1832, kdy je zde začal upravovat bez jakékoli podpory a subvencí vysloužilý voják Napoleonovy armády J. C. Dene-court. Bylo to období romantismu a malíři, kteří zde rádi malovali, mu vyčítali, že přírodu příliš civilizuje. Od roku 1925 ale funguje Společnost přátel lesa ve Fontainebleau a dnes les protíná na 2000 km značených stezek pro pěší a více než 300 km cest pro cyklisty a jízdu na koni. Celé území je zajímavou přírodní rezervací, ve které se prolíná středomořský a severomořský typ krajiny.

Název Fontainebleau nese také malé městečko ležící asi 60 km na jihovýchod od Paříže na levém břehu Seiny. Skutečnou perlou s názvem Fontainebleau je ale především zámek na okraji městečka.

Nejslavnější je zámek

Zámek ve Fontainebleau není výsledkem jediné vize architekta, ale kombinací stylů z různých období. Přesto zámek vyzařuje jakési kouzlo, které možná spočívá právě v jisté neformálnosti směsice staveb z různých období.

Zámek leží na východním okraji lesa, který byl již od 9. století královským honebním revírem – nejstarším ve Francii. Na jeho místě stála původně hradní tvrz. Okolo roku 1120 se

pokusil Ludvík VI. Tlustý ohradit část lesa určeného pro honitbu, jeho syn Ludvík VII. tu začal v roce 1137 stavět kamennou tvrz s kruhovou hláskou, do níž se vešlo nejen panstvo a služebnictvo, ale i malá vojenská posádka.

Ludvík VII., o kterém se říká, že je „rytířský, zbožný a navíc laskavý“, si Fontainebleau nejspíš moc neužil. Jeho chotí byla Eleonora Akvitánská, temperamentní a vášnivá žena, která mu připravila řadu nemilých překvapení. I po více jak 800 letech se o ní traduje, že se na druhé křížové výpravě, na kterou ji Ludvík VII. vzal s sebou, chovala neúnosně skandálně. Zapletla se prý dokonce i s arabským otrokem a pak se zamílovala do hraběte z Anjou Jindřicha Plantageneta. Skončilo to rozvodem s Ludvíkem VII. a Eleonora se provdala za hraběte z Anjou. Hrabě získal sňatkem nejen Eleonoru, ale také Akvitánsko, Limousinsko, Gaskoňsko a Périgord. Dohromady s územím, které mu patřilo již před svatbou, ovládali najednou ti dva mocnější říši, než měl francouzský král. Když se pak v roce 1154 stal nový manžel Eleonory anglickým králem Jindřichem II., začaly se nad Francií stahovat mraky budoucích sporů a válek.

Ve Fontainebleau ovšem nechal Ludvík VII. vybudovat ještě opatství, které v roce 1169 vysvětil Tomáš Beckett. I řada dalších francouzských panovníků přispěla k rozvoji Fontainebleau. Za Karla V., neduživého, ale moudrého panovníka,

který se rád obklopoval učením, tu vznikla knihovna. Během stoleté války odlehle Fontainebleau pomalu pustlo, a tak královskou vznešenost sem zase vnesl až František I. v první polovině 16. století. To zde začala dalekosáhlá přestavba. I tohoto renesančního panovníka sem lákal především lov, ale pak zde nechal postavit zámek ve florentsko-římském stylu. Padací most je stržen, vodní příkop zasypán a močály přeměněny v rybníky.

Další rozmach a stavební ruch ve Fontainebleau přinesla doba Jindřicha IV. Ten byl jako Gaskoňec se vši samozřejmostí pokládán za lakomce. Jindřich IV. se ale takovému nařčení bránil: „Tři věci mne odlišují od lakomců. Vedu války, spím s milostnicemi a stavím zámky.“

Francie vzkvétá, zámek se mění

Na deset let míru, které nastaly, když se dostal k moci, vzpomíná Francie jako na zlatý věk. Země zplundrovaná neustálými boji mezi katolíky a hugenoty se opět ekonomicky zvedla. Francie se stala silnou a zámožnou a Jindřich IV. mohl investovat i do úprav ve Fontainebleau.

Střídmý neoklasicistní styl té doby dává přednost pohodlí před okázalou nádherou. Vlámské vlivy postupně vytlačují italské, přibýly terasy, arkády a především zahradní a vodní plochy.

Baroko poznamenalo Fontainebleau v době, kdy převzal řízení státu Jean Armand du Plessis, známý světu spíše jako kardinál Richelieu. To zde bylo postaveno raně barokní schodiště ve tvaru dvojité podkopy, které umožňovalo pohodlný příjezd kočárům s hosty. Schodiště patří nepochybně k architektonickým skvostům zámku. Avšak poté, co Ludvík XIV. dal pokyn k přestěhování dvora do Versailles, se Fontainebleau stalo až jakousi druhořadou rezidencí oživovanou jen na pár týdnů v době podzimních lovů.

Naposled bylo Fontainebleau „středobodem Francie“ v roce 1804, kdy si jej zvolil za svou rezidenci Napoleon. Nakonec právě na tomto místě se odehrála také poslední scéna jeho panování, kdy se loučil se svou gardou před odjezdem do vyhnanství.

Za republiky v zámku ještě občas sídlil prezident a vládní hosté a od června 1986 je zámek přístupný veřejnosti. ●

LUMÍR PECOLD

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Palác a park ve Fontainebleau byl na Seznam světového dědictví UNESCO zapsán v roce 1981. Podstatnou část zámku tvoří muzeum císaře Napoleona I. Při návštěvě si nenechte ujít barokní schodiště Escalier du Fer-a-Cheval ve tvaru koňské podkopy. Díky důmyslné

konstrukci mohl pod jeho dvěma oblouky projet kočár. Skvostná je také pozlacená galerie Františka I. a renesanční plesový sál zvaný Salle de Bal. Kompletní Seznam světového dědictví UNESCO v češtině: www.ingema.net rubrika WH UNESCO.